

εκαφαῖς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον λόγου ἄξια, οὐδὲν ὁμῶς συγκρινόμενον πρὸς τὴν σπουδαιότητα τοῦ ἀναγλύφου τούτου, καὶ μιᾶς κεφαλῆς, ἥτις πρὸ τῶν ἀνασκαφῶν εἶχεν ἤδη εὐρεθῆ, καὶ ἐστὶν ἐντετυχισμένη ὑπὲρ τὸ ὑπέρθυρον τοῦ σχολείου τούτου. Ἡ κεφαλὴ αὕτη, κολοσσιαίου αὖσα μεγέθους, φέρει ἄφθονον τὸν πώγωνα καὶ τὴν κόμην, ἔχει ἐμβριθεῖς καὶ μεγαλεῖον πνέοντας τοὺς χαρακτῆρας, τὴν τέχνην ὡραίαν μὲν ὡς πρὸς τὸ σχεδίασμα, ὡς πρὸς τὰ καθέκαστα δὲ ἥττον ἐπιμελῆ, καὶ ἐλέγχει γνῶσιν πολλὴν τῆς γλυπτικῆς τῶν ἐπιφανειῶν διαθέσεως. Ρέουσι δὲ ὕγροι οἱ βαθεῖς βόστρυχοι αὐτῆς, καὶ ὕγρὸν τι ἔχουσι καὶ οἱ ὀρθόκλμοι καὶ πάντες τοῦ προσώπου οἱ χαρακτῆρες· ὥστε μετὰ θετικότητος σχεδὸν δύναται ν' ἀποδοθῇ εἰς κολοσσιαῖον ἄγαλμα τοῦ Ποσειδῶνος, οὐ, κατὰ Πausανίαν, ὑπῆρχεν ἐπίσης ναὸς ἐν Ἐλευσίνι. Δύναται δὲ νὰ καταταχθῇ μετὰ τῶν δοκίμων ἔργων τῆς μεγάλης ἐποχῆς τῆς ἑλληνικῆς γλυπτικῆς, καὶ ὡς ἐν τῶν ἀρίστων ἀποκτημάτων τοῦ ἐθνικοῦ Μουσείου.

P.

ΔΙΠΤΗΜΑ

ὑπὸ Κ. ΡΑΜΦΟΥ.

—οοο—

Α'.

Συνέντησις ἀπροσδόκητος.

Ἐπὶ τῆς κορυφῆς γηλόφου χλοεροῦ καὶ ὑπὸ ἑλαιῶν καταφύτου, καίτοι τὸ χωρίον τῆς Ἠπείρου Σενίτσα, ἐστεμμένον πανταχόθεν ὑπὸ πιτυῶν, πελαῶν καὶ αἰγείρων. Πρὸ τῆς εἰς αὐτὸ εἰσόδου ὑπάρχει πηγὴ δίκυγους καὶ καταφύχρου ὕδατος, πλάτανος δὲ γηραιὰ τὴν ἐπισκιάζει ὡς φύλαξ ἀκοίμητος, προστατεύουσα αὐτὴν ἐναντίον τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων καὶ προσφέρουσα εὐφρόσυνον ἀναπαυτήριον εἰς τοὺς κατοίκους· ποίμνια βελάζοντα νέμονται τὴν σμαραγδίνην γλῶν, τὴν καλύπτουσιν τὸν ἑλαιῶνα, καὶ στρουθοὶ καλλικέλαδοι ἀπὸ κλάδου εἰς κλάδον πατώντες καθιστῶσι μικρὰν ἑδρὰν τὸ χωρίον τοῦτο.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς τοπικῆς καλλονῆς, τὸ χωρίον περικοσμεῖται προσέτι καὶ ὑπὸ ἄλλων θελημάτων. Περιελισσομένης τῆς ὠκείδους κορυφῆς τοῦ λόφου ὑπὸ τῶν οἰκιῶν, τὸ χωρίον ὁμοιάζει ὄφιν συσπειρωμένον, ὥστε αἱ οἰκίαι πᾶσαι καὶ αὐταὶ αἱ ὁδοὶ του, παρέχουσι τῷ θεατῇ ἐποψὴν πανταχόθεν ἀμίμητον. Ὁ ὀφθαλμὸς περιλαμβάνει ἀπειρον ὀρίζοντα· πρὸς μεσημβρίαν βλέπει τὰ κατάφυτα τῆς Θεσπρωτίας παράλια, καὶ τὰς τερπνὰς αὐτῆς μικρὰς καὶ ἀπείρους κοιλιάδας· πρὸς μεσημβρίαν τὸ Ἰόνιον πέλαγος· δυτικαρκτικῶς τὸν κυάνεον κόλπον τοῦ Ἀ-

δρία· πρὸς βορρᾶν τὴν Χαονίαν χώραν, τὸν διασχίζοντα τὴν ὁμορον τῆς Θεσπρωτίας κοιλιάδα εἰς μυρίους ἐλιγμούς ἀργυροδίνην Θύαμιν, ὡς ἀπειρον ὄφιν ἔρποντα, καὶ ἀπέναντί του τὴν ἐλαιοφόρον Κέρκυραν, ἥς τὰ ὑπερήφανα φρούρια φαίνονται ὡς κύκνοι κολυμβῶντες ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Εἰς τὸ τερπνότατον τοῦτο ἐνδιαίτημα, ἐνθα βασιλεύει ἠθικὴ σοβαρά, κοινωνικὴ εἰρήνη καὶ οἰκιακὴ φαιδρότης, ὁ ἔραστής τῆς φύσεως, παραδίδεται ὅλος εἰς ἠθικὰς μελέτας, ἡ δὲ γαληνιώσα ψυχὴ βαυκαλίζεται εἰς ὠκεανὸν ἡδονῆς ἀνεκφράστου.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Ἰουλίου τοῦ 183 . . ., μίαν ὥραν Π. Μ, νέος μετρίου ἀναστήματος, ἐνδεδυμένος κυνηγετικὴν ἐνδυμασίαν, φέρων ἐπ' ὤμων δίκηννον πυροβόλον πολύτιμον, καὶ ὑπὸ δύο κυνῶν περικυλουθούμενος, ἀνέβαινεν ἡρέμα τὸν λόφον· στρέφων δὲ κατὰ πᾶν βῆμα τὸ ὄμμα εἰς τὰ διάφορα τοῦ ὀρίζοντος μέρη, παρετῆρει μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἡδονῆς συγχρόνως, τὸ ἐκτυλισσόμενον ὑπὸ τὰς ὄψεις του μαγευτικὸν τοῦτο πανόραμα, οἱ δὲ παρακολουθῶντες αὐτῷ κύνες ὅτε μὲν βίην λατοῦντες τοὺς πέριξ θάμνους, ὅτε δὲ εἰς διαφόρους διευθύνσεις τρέχοντες, διέβαινον πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου των καὶ ἐπανερχόμενοι ὀπίσθεν αὐτοῦ, ἠκολούθουν ἡσύχως τὰ βήματά του. Ἡ ὄψις τοῦ νέου κυνηγοῦ ἦν κατηρῆς, σοβαρὰ, ἀλλ' ἀξιοπρεπῆς, τὸ δὲ εὐρὺ μέτωπόν του καὶ τὸ βεμβαζόν βλέμμα του, ἐμαρτύρουν μεγαλύνειν, περίσπεψιν καὶ μεγαλοπραγμοσύνην.

Πλησιάζας εἰς τὸ χωρίον ὁ κυνηγὸς ἔστη ἐνώπιον τῆς πρώτης οἰκίας, κεκονιαμένης ὡς περιστερᾶς, ἵνα χαιρετίσῃ τὴν πρὸ τῆς θύρας ἱσταμένην νέαν κόρην, καὶ ζητήσῃ ἄσυλον καὶ τροφὴν· ἀλλ' ἔμεινεν ἀκίνητος θαυμάζων τὸ κάλλος αὐτῆς. Νέα εἰκοσαετής, ἀναστήματος ὑψηλοῦ καὶ χαρίεντος, ἐνδυμα φέρουσα ἡπειρωτικόν, ἔχουσα ἀτημελῶς περιτετυλιγμένην τὴν μελανὴν κόμην τῆς περὶ μικρὸν ἐρυθροῦν κεφαλόδεσμον, ὑφ' ἣν ὑπεφαίνετο τράχηλος κρίνου λευκότερος, ἠδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ ὡς πρότυπον τῆς Ἀμαζόνος τοῦ Φειδίου.

Ὡ τί ὀφθαλμοί! τί πρόσωπον! ὑπετονθόρυσεν ὁ ξένος· κατάρατοι τύραννοι! . . . Καὶ ἀποκλυφθεὶς ἐχαιρέτισε τὴν νέαν.

— Καλῶς ἤλθατε, Κύριε, ἀπεκρίθη αὕτη γαλλιστὶ εἰς τὸν σιωπηλὸν τοῦτον χαιρετισμόν.

— Κυρία, συγχωρήσατέ μοι νὰ σᾶς εἶπω, ὅτι εὐρίσκομαι εἰς στιγμὰς ἀνεξηγήτους· ὁ τόπος, ἡ θέσις, ὁ ὀρίζων, ἡ αἰφνιδία ἐμφάνειός σας, ἡ γλῶσσαις τῆς πατρίδος μου, μοὶ προξενούσιν ἐκπληξιν, καὶ διὰ μίαν στιγμὴν ὀνειρεύομαι ὅτι εὐρίσκομαι εἰς τόπον νυμφῶν.

— Κύριε, τῷ ἀπεκρίθη ἐκ νέου μειδιάσασα· ἀφελῶς καὶ δειξάσα μετὰ τῶν κοραλίνων χειλέων δύο σειρὰς ὀδόντων, λευκοτέρων καὶ αὐτῶν τῶν μαργαριτῶν, εὐρίσκεσθε εἰς χωρίον τῆς δυστυχοῦς Ἠπείρου, ὀνομαζόμενον Σενίτσα, ἐνώπιον κόρης γεννημένης ἐν αὐτῷ τούτῳ τῷ χωρίῳ, καὶ δυστυχοῦς ὡς ὅλοι οἱ συμπατριῶταί της.

— Καὶ πῶς, Κυρία, γνωρίζετε τὴν γαλλικὴν ; ὑπέλαβεν ὁ ξένος.

— Εἶναι, Κύριε, ἡ γλῶσσα τῆς μητρός μου.

— Τῆς μητρός σας ! ἀπάντησεν ὁ νέος μετὰ θαυμασμοῦ. Ἡ τῆς μητρός σας ; εἶναι λοιπὸν Γαλλὶς ἡ μήτηρ σας ;

— Μάλιστα, Κύριε, εἶναι ἀπὸ τὴν κώμην Γουρδὼν τῆς Γκιέννης.

— Καὶ ὁ πατήρ σας ;

— Ὁ πατήρ μου εἶναι ἡπειρώτης, Ἕλλην, γεννημένος, ὡς καὶ ἐγώ, εἰς τὸ χωρίον τοῦτο.

Ὁ νέος διέκοψε μικρὸν τὴν συνδιάλεξιν, συλλογίζομενος τὴν παράδοξον ταύτην σύμπτωσιν.

— Εἶπατέ μοι, Κυρία, σὰς παρακαλῶ, ὑπέλαβεν ὁ κυνηγός, πῶς εὑρέθη ἐδῶ Γαλλίς ὑπανδρευθεῖσα Ἕλληνα ἡπειρώτην ; Δὲν τὸ ἐννοῶ.

— Ἡ διήγησις, Κύριε, δὲν εἶναι τόσον σύντομος. Ἐρχεσθε ἀπὸ τὴν κοιλάδα, ὅπου ὁ ἥλιος δὲν παίζει. σὰς βλέπω ὄλον ὑπὸ ἰδρώτος περιόρεόμενον, καὶ ἔχοντα χρεῖαν μεγίστην ἀναπαύσεως. Συγχωρήσατέ μοι ὅμως νὰ σὰς ἐρωτήσω· εἰσθε μόνος ; διότι συνήθως ὑμεῖς οἱ ξένοι κυνηγοὶ συνοδεύεσθε καὶ ἀπὸ τινὰ ὑπρέτην ἢ διερμηνέα.

— Ἀληθῶς, ἀπεκρίθη ὁ κυνηγός· συνοδεύομαι ὑπὸ διερμηνέως καὶ ὑπὸ ὑπρέτου· προσβλήθέντα ὅμως ὑπὸ πυρετοῦ τὸν διερμηνέα, ὁ ὑπρέτης τὸν ἔφερεν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ χωρίου εἰς τὴν παραλίαν, καὶ ἔμεινε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ διὰ νὰ τὸν συντροφεύσῃ, καὶ συγχρόνως νὰ τὸν ἐπιτηρῇ καὶ νὰ τὸν ὑπηρετῇ ἑωποῦ ἐπιστρέψῃ. Ἀλλὰ δὲν μοι εἶπατε, Κυρία, τίποτε διὰ τὴν μητέρα σας.

— Καταδεχθῆτε, Κύριε, νὰ ἐμβῇτε εἰς τὴν πτωχικὴν μας καλύβην, ν' ἀναπαυθῆτε ὀλίγον, καὶ μετ' ὀλίγον ἔρχεται ὁ πατήρ μου, ὅστις θέλει εὐχαριστήσῃ τὴν περιέργειάν σας. Κατὰ τὴν συνήθειάν του ἔρχεται πάντοτε τὸ μεσημέριον καὶ προγεύεται.

Ὁ νέος κυνηγός ἀκολουθῶν τὴν ὥραιαν ἡπειρώτιδα εἰσῆλθεν εἰς τὴν καλύβην, τῆς ὅποιος τὴν καθαριότητα καὶ τῶν σκευῶν τὴν εὐκοσμίαν ἐθαύμασεν.

— Ἀγαπητὴ μου μήτηρ, εἶπεν ἡ κόρη ἀποταθεῖσα πρὸς τὴν καθημένην ἐπὶ ξυλίνου θρανίου καὶ νήθουσαν σεβασμίαν πρεσβύτιδα, ἰδοὺ σὰς παρουσιάζω ἕνα συμπατριώτην σας.

— Γάλλον ! Γάλλον ! ἀνεφώνησεν ἡ πρεσβύτις εἰς καθρὰν γαλλικὴν γλῶσσαν. Καὶ ἐγερθεῖσα ἔρριψε τὸ ἐργόχειρόν της εἰς μίαν γωνίαν καὶ εἶπε· Κύριε, εἰσθε Γάλλος ; συμπατριώτης μου ; Καὶ μὲ ὀφθαλμοὺς πλήρεις δακρύων ἐνχρηκαλισμένη τὸν ξένον τὸν κατεφίλει εἰς τὸ μέτωπον. — Ὡ ἀκριβὸν τέκνον, ποῦ εὑρέθης ἐδῶ ; τῷ ἔλεγεν ὁ Θεὸς μου τί εὐτυχία εἰς ἐμέ ! Καὶ ἐξηκολούθει κλαίοντα ὑπὸ ἀμέτρου χαρᾶς.

— Κυρία, ἡ ὥραία θυγάτηρ σας μοι εἶπε πρὸ ὀλίγου, ὅτι ἐγεννήθητε εἰς τὸ Γουρδὼν τῆς Γκιέννης.

— Ναί, ἀγαπητὸν τέκνον, ἐκεῖ ἐγεννήθην καὶ ἀντράφην καὶ ὑπανδρεύθην.

— Ἀλλὰ δὲν ἐννοῶ, εἶπεν ὁ ξένος, πῶς εὑρέθητε ἐδῶ ;

— Περιστάσεις λυπηραὶ ἔφεραν ἐνταῦθα, εἰς τὸ ἀγχαπητὸν τοῦτο χωρίον ἀμφοτέρους, ἐμὲ καὶ τὸν σύζυγόν μου τὸ 1815.

— Δηλαδή ;

— Τὸ δυστύχημα τοῦ μεγάλου Ναπολέοντος.

Τὴν φράσιν ταύτην ἀκούσας ὁ νέος κυνηγός ἐσκυθρόπασε, καὶ ἰδρῶς ὡς μαργαρίτης ἀνέβλυσεν εἰς τὸ μέτωπόν του.

— Καὶ τί κοινὸν εἶχατε ὑμεῖς μὲ τὸν Ναπολέοντα ;

— Τί κοινόν, τέκνον μου ; ὁ Αὐτοκράτωρ ἦτον ὁ Κύριός μας. Ὁ σύζυγός μου ὑπῆρξεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ μεγάλου στρατοῦ, εἰς τὸ τάγμα τῶν Μαμελούκων. Τί λέγεις τί κοινόν ; Καὶ στενάξασα βαθύως, ἔκλαυσεν αὐθις.

Ὁ νέος κυνηγός συγκινηθεὶς, μετέτρεψε τὸν διάλογον, ἀρήσας νὰ τελειώσῃ τὴν διήγησιν ὁ ἐλευσόμενος σύζυγος.

— Εἰσθε εὐχαριστημένη, Κυρία ; ἠρώτησεν ὁ νέος, εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ;

— Εὐχαριστημένη ; ἐπανελάβε μὲ συγκίνησιν ἡ πρεσβύτις, ναί, εἶμαι εὐχαριστημένη· οἱ καλοὶ οὗτοι ἄνθρωποι μὲ ὑπεραγαποῦν, μὲ ἐσιδάσθησαν πάντοτε, καὶ ὅταν κατὰ πρῶτον ἔμαθον ὅτι εἶμαι Γαλλίς, δὲν ἤξευραν πῶς νὰ φερθοῦν διὰ νὰ μὲ εὐχαριστήσωσιν. Ὁ καλὸς σύζυγός μου μετεχειρίσθη πάντοτε καὶ μεταχειρίζεται μυρίους τρόπους διὰ νὰ μ' εὐχαριστῇ.

— Οἱ ἡπειρώται εἶναι φιλόξενοι, ὑπέλαβεν ὁ νέος.

— Καὶ φιλόξενοι, τέκνον ἀγαπητόν, καὶ φιλότιμοι καὶ ἀνδρείοι, ἀλλὰ ζῶσιν ὑπὸ ζυγὸν ἄγριον· τί νὰ κάμουν ; Ἡ ἡπειρος εἶναι ἡ κοίτη τοῦ ἡρωϊσμοῦ. Βλέπεις ἐκεῖνο τὸ ὄρος ; τῷ εἶπε μὲ ἐνθουσιώδη φωνήν, λαβούσα αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ φέρουσα ἐκτὸς τῆς οἰκίας, ἐπ' αὐτοῦ καίται τὸ περιβόητον Σούλιον, ἡ πατρίς τῶν ἀληθῶν Ἀμαζόνων. Ἐκεῖ, ὅταν ἐπολεμεῖτο ὑπὸ τοῦ Τυράννου τῆς ἡπείρου Ἀλῆ Πασᾶ, ἐξῆλθεν ὡς ἄλλη ἱππολύτη ἡ μήτηρ τοῦ ἥρωος Τζαβέλλα ἐπὶ κεφαλῇ πεντακοσίων Σουλιωτισσῶν, καὶ ἔστρεψεν εἰς φυγὴν κατασφάζασα τὰ ἄγρια στίφη τοῦ μισροῦ ἐκείνου. Ἐσῶθεν πρὸς βορρᾶν ὑπάρχει ἄλλος πολεμικὸς λαός, καὶ αὐτὸς λαὸς ἡρώων, οἱ Χειμαριῶται, καὶ περὶ τὸν βορρᾶν, βλέπεις ἐκεῖ μακρὰν, βορειοανατολικὰ, τὰς δρεπανοειδεῖς ἐκείνας κορυφάς ; Ἐκεῖ εἶναι ἡ Σαμαρίνα, ἡ πατρίς λαοῦ φιλοπολεμοῦ καὶ ἀνδρείου . . . Καὶ ποῖον μέρος τῆς ἡπείρου δὲν ἀμιλλᾶται πρὸς τὸ ἄλλο διὰ τὴν ἀνδρείαν ;

— Καὶ εἶναι Ἕλληνες ; ἠρώτησεν ὁ νέος, ὑποκρινόμενος ἄγνοιαν.

— Βεβαίως, ἀπεκρίθη μετὰ ζήσεως καὶ ζωηρότητος γαλλικῆς ἡ πρεσβύτις, βεβαίως Ἕλληνες. Αὐτοὶ ἐπολέμησαν ἡρωϊκώτατα ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Ἑλλάδος πρὸ ὀλίγων ἐτῶν· καὶ αὐτὸς ὁ ἀγαπητός μου σύζυγος ἐπὶ κεφαλῇ ἑνὸς σώματος, ἡγώ-

νίσθη εἰς διάφορα μέρη. Μήπως οἱ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ Μακεδόνες δὲν ἐπραξάν τὸ ἴδιον;

— Καὶ τί ἔδωκεν ἡ Ἑλλάς εἰς τὸν σύζυγόν σας;

— Τί νὰ πῶ δώση ἡ πτωχὴ Ἑλλάς; Τῷ ἔδωκεν ὅ,τι ἔδύνατο, μίαν μικρὰν σύνταξιν. Ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἡγωνίσθη ὅλη ἡ ἐλληνικὴ φυλὴ, Κύριε, καὶ πιστεύω, ὅτι ἡ παρούσα ἐλευθέρᾳ Ἑλλάς ἐπιθυμεῖ, ἂν ᾦτον τρόπος, ν' ἀνταμείψῃ ὅλα τὰ ἀγωνισθέντα τέκνα τῆς ἁλλ' ἂν θελήσῃ νὰ πράξῃ τοῦτο, δεκάκις καὶ ἂν πωληθῇ, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐπιτύχῃ τὸν πῦθον τῆς. Ἡ διπλωματικὴ ἐπλάσε τὸ μικρὸν τοῦτο βασιλεῖον, διὰ νὰ τὸ κατασυντρίψῃ ὑπὸ τὸ βάρος πολλῶν ἀξιώσεων καὶ ἀναπαφεύκτων χρεῶν, διὰ νὰ ὑπάρχῃ πάντοτε ἀντικείμενον ἐρίδων, αἰτήσεων, παρὰπόνων καὶ ἀντιζηλιῶν.

— Εἰπατέ μοι ὅς παρακαλῶ, Κυρία, οἱ Θεσσαλοὶ εἶναι Ἕλληνες;

— Κύριε ἐλέησον! καὶ πῶς; ἀγνοεῖτε ὑμεῖς οἱ Εὐρωπαῖοι, ὅτι Ἕλληνες εἶναι καὶ οἱ Ἠπειρώται καὶ οἱ Θεσσαλοὶ καὶ οἱ Μακεδόνες καὶ οἱ Θράκες καὶ πολλοὶ ἀκόμη τῆς Μικρᾶς Ἀσίας λαοί;

— Καὶ πόσοι νὰ ᾦναι ἄραγε Ἕλληνες καὶ πόσοι Ὄθωμανοὶ εἰς αὐτάς τας ἐπαρχίας;

— Εἰς τὴν Ἠπειρὸν καὶ τὴν Μακεδονίαν οἱ Ἕλληνες εἶναι κατὰ δύο τρίτα περίπου καὶ οἱ Ὄθωμανοὶ κατὰ ἓν. Εἰς τὴν Θεσσαλίαν τὸ ἓν ὀγδοὺν εἶναι Ὄθωμανοί· περὶ τῆς Μικρασίας δὲν δύναμαι νὰ σὲ πληροφορήσω, τέκνον ἀγαπητόν.

— Βλέπω, Κυρία, εἶπεν ὁ νέος, ὅτι γνωρίζετε καὶ τὴν ἐλληνικὴν Γεωγραφίαν καὶ τὴν ἐλληνικὴν νέαν ἱστορίαν.

— Πῶς, φίλον τέκνον, νὰ μὴ γνωρίζω ἱστορίαν ἔθνους μὲ τὸ ὅποιον ζῶ τασαῦτα ἔτη, ἔχουσα σύζυγον Ἕλληνα καὶ θυγατέρα Ἑλληνίδα, ζήσασα εἰς τὸ ἐνδοξὸν Μεσολόγγιον καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα μέρη τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα;

— Πῶς ὀνομάζεται παρακαλῶ, Κυρία, ὁ σύζυγός σας καὶ ἡ θυγάτηρ σας;

— Ὁ μὲν σύζυγός μου ὀνομάζεται Γεώργιος Καζούλης, ἡ δὲ θυγάτηρ μου Ὀρτενσία.

Τοῦ νέου κυνηγοῦ ἡ ἀναπνοὴ ἐγένετο ταχύτερα, οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἠναίγοντο καὶ ἐκλείοντο σπασμωδικῶς, ὥς νὰ ἐπροσπάθει νὰ κρατήσῃ τὸ ἀναδύσαν δάκρυ.

— Βλέπω, τέκνον μου, εἶπεν ἡ πρεσβύτις, ὅτι ὁ κόπος σὲ κατέδαλε καὶ ἔχεις ἀνάγκην ἡσυχίας· συγχώρησόν μοι, σ' ἐδάρινα μὲ τὴν πολυλογίαν μου.

Ἡ Ὀρτενσία, ἥτις πρὸ μικροῦ ἐξῆλθε τῆς οἰκίας, ἐπέστρεψε φέρουσα δίσκον μέγαν καὶ ἐπ' αὐτοῦ ποτήριον πλήρες δροσιτικοῦ ποτοῦ ἐκ βυσίνου, ριάνην γαλακτος, ἄρτον λευκότατον καὶ ἐντός παρυψίδος μίζουραν ἀχνίζουσιν ἔτι.

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν ξένον, δροσισθῆτε ὀλίγον ὥς παρακαλῶ, ἕως οὗ νὰ ἐτοιμασθῇ δεῖπνον ἡπειρωτικόν. Ὁ πατήρ μου ἔρχεται μετ' ὀλίγον.

— Ὀρτενσία, Ὀρτενσία, ὦραίε Ὀρτενσία, ἀγαπῶ νὰ σὲ ὀνομάζω συνεχῶς, σ' εὐχαριστῶ. — Καὶ ὕψωτε τὸ βλέμμα τοῦ πρὸς τὴν στέγην, ἵνα διασκε-

δάσῃ τὴν συγκίνησιν τῆς καρδίας τοῦ· εἶται, βοήσας ὅλον τὸ ποτήριον, ἤρξατο νὰ τρώγῃ μὲ πολλὴν ὄρεξιν.

B.

Μετὰ μικρὸν εἰσῆλθε μὲ βῆμα σοβαρὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀνὴρ ἐξηκοντούτης, ὑψηλὸς τὸ ἀνάστημα, ὀρθὸς εἰσέτι, καὶ τοι προβεδηκῶς, ὡς ἀνδρίας. Ὁ ὧς ψήκτρα ἐκτεινόμενος ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν παρειῶν τοῦ ὑπόλευκος δασύς, μίσταξ, τὸ εὖρὸ καὶ ἀνοικτὸν μέτωπόν του, ἐπιστέρον πρόσωπον ἀνδρικόν, οὐλὴ κατέχοντα ὅλην σχεδὸν τὴν παρειάν του, ἐδείκνυσεν ἀπόμαχον τοῦ μεγάλου στρατοῦ τοῦ Αὐτοκράτορος.

Ὁ νέος κυνηγὸς ἄμα ἰδὼν αὐτὸν ἐνόμισεν ὅτι θεωρεῖ παλαιὸν στρατιώτην, μετρημένον ἐλληνικὴν σπολὴν, καὶ περιπατοῦντα εἰς τοὺς κήπους τοῦ Κεραμεικοῦ.

— ὦ, ὦ! ἠκούσθησαν συγχρόνως δύο φωναί, ἡ φωνὴ τοῦ Γεωργίου καὶ ἡ φωνὴ τοῦ κυνηγοῦ. Ὁ χαιρετισμὸς ὑπῆρξε σιωπηλός· σφιγμένον χαιρῶν, ἐναγκαλισμοὶ καὶ στεναγμοὶ ὑπόκωφοι· χαιρετισμὸς ψυχῆς πρὸς ψυχὴν, χαιρετισμὸς μυστηριώδης, ἀληθής, εἰλικρινής, διότι ὅταν προταγορεύωνται αἱ καρδίαι, τὸ στόμα σιωπᾷ.

— Ἀγαπητέ μοι πῆτερ, εἶπεν ἡ Ὀρτενσία ἀποταθεῖσα πρὸς τὸν πατέρα τῆς, ὁ νέος φίλος μας εἶναι Γάλλος.

— Τὸ ἡξυρῶ, μοὶ τὸ εἶπον οἱ ἐν ταῖς ἀπυθῆκαις κάτω ἀνθρωποὶ τοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἐσπευσεν καὶ ἦλθεν ταχύτερον τοῦ συνήθους. Προγευθῆτε, Κύριε, εἶπε σταθερῶς πρὸς τὸν ξένον, καὶ ἔπειτα ὁμιλοῦμεν, διότι ἔχομεν καιρὸν.

— Ἀλλὰ θ' ἀναχωρήσω μετ' ὀλίγον.

— Εἰγὼ ἠρώτησα, Κύριέ μου, τοὺς πορθμεῖς τοῦ πλοιαρίου σας, πότε θ' ἀναχωρήσετε, καὶ μὲ ἀπεκρίθησαν ὅτι σήμερον εἶναι ἀδύνατον ἐξ αἰτίας τοῦ ἐμβάτου, καὶ ὅτι αὔριον μόνον τὴν αὐγὴν δύναται ν' ἀναχωρήσῃ μετὰ τὸν ἀπόγειον ἀνεμὸν. Προγευθῆτε λοιπόν, ἀναπαυθῆτε καὶ ὅταν ἐξυπνήσετε ὁμιλοῦμεν ἐν ἐκτάσει, διότι ἡ σύζυγός μου μοὶ εἶπεν, ὅτι ἐπιθυμεῖτε νὰ μάθετε πῶς εὐρέθην ἐδῶ. Ἐπειτα θὰ δειπνήσωμεν ἡπειρωτικῶς.

— Κύριέ μου, ἀπεκρίθη ὁ ξένος μετὰ χαριεντισμοῦ, σὰς ὑπακούω, δέχομαι εὐχαρίστως τὸ δεῖπνον σας, ἀλλὰ ἔλθετε καὶ ὑμεῖς νὰ προγευθῆτε.

— Ἦρεῖς, ἐγὼ καὶ ἡ Ὀρτενσία, ἀπεκρίθη ἡ πρεσβύτις, προγευόμεθα τὴν δεκάτην ὥραν, ὥστε πρὸ μίας ὥρας ἐπρογευθήμεν· ἂς φάγῃ ὁ Γεώργιος.

Ὁ Γεώργιος ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν, ἵνα ὑπηρετῇ μᾶλλον τὸν ξένον τοῦ, ἢ νὰ φάγῃ. Μετὰ τὸ πρῶγευμα οἱ σύζυγοι καὶ ἡ κόρη ἀπεχώρισαν εἰς ἄλλο δωμάτιον, ἀφίσκοντες τὸν κυνηγὸν μόνον ἵν' ἀναπαυθῇ ἐν ἀνέσει.

Γ.

Ἦν ὥρα τρίτη μετὰ μεσημβρίαν· κατώθεν τῆς πλατάνου παρὰ τῇ πηγῇ, ἥς τὸ ὕδωρ κατέπιπτε μετὰ ψιθυρισμοῦ ἀπὸ πετρῶν ἀποκρῖμων, ἐκάθην-

το οἱ δύο σύζυγοι καὶ ὁ ξένος αὐτῶν ἐπὶ καθισμάτων λιθίνων, τὰ ὅποια οἱ φιλόκαλοι χωρικοὶ ἐκτίσκειν ἐπίτηδες πρὸ πολλῶν ἐτῶν πρὸς ἀνάπαυσιν τῶν προσερχομένων εἰς τὴν πηγὴν. Ὁ νέος Γάλλος ἐκάπνιζε μετ' ἡδυπαθείας σιγάρου Ἀβάνας, ἡ δ' Ὁρτενσία ἤρχετο μακρόθεν, ὡς ἀληθῆς νόμφη τῶν θαλασῶν, φέρουσα προχοῖδα πλήρη καφρὲ καὶ δίσκον ἔχοντα ἐπ' αὐτοῦ ἅπαντα τ' ἀνγκαῖα. Πλησιάζασα δὲ ἔχυσεν ἐντὸς κυμβίων καὶ προσέφερεν εἰς τὸν ξένον καὶ τοὺς γονεῖς αὐτῆς.

— Καίρὸς νομίζω, κύριε Γεώργιε, εἶπεν ὁ ξένος, νὰ μοὶ διηγηθῇ, πῶς εὗρέθης ἐδῶ μετὰ τῆς συμπολιτιδὸς μου.

— Φίλτατέ μου, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος, μισράκιον ἔτι ἐλθὼν εἰς Αἴγυπτον ἐπροσκολλήθην εἰς τὸν κηπουρὸν τοῦ Σουκιοῦρ-Βεη, ἐνὸς τῶν ἰσχυρῶν καὶ πλουσίων ἐν Καῖρῳ Μαμελούκων· ὑπὸ τὸν ἔμπειρον ἀρχικηπουρὸν τοῦτον, ὅστις ἦτο νεαπολιτάνος, ἔμαθον τὴν κηπουρικὴν· ἀποθανόντα δὲ αὐτὸν μετὰ τινα ἔτη τὸν διεδέχθη ἐγὼ, ὡς ὁ ἐπιτηδειότερος τῶν ἄλλων. Ἐλθὼν εἰς Αἴγυπτον ὁ τότε στρατηγὸς Βοναπάρτης, ἠθέλησε νὰ συστήσῃ τάγμα Μαμελούκων ἐκ τῶν ἐκεῖ παρικοσύντων Ἑλλήνων· εἰς τοῦτο τὸ τάγμα ὑπηρετήσα καὶ ἐγὼ, ἐνόσω ὁ στρατὸς διέμεινεν εἰς Αἴγυπτον, τὸν παρηκολούθησα δὲ ἐπανελθόντα εἰς τὴν Γαλλίαν. Ὁ Βοναπάρτης ἠγάπα τὸ τάγμα τοῦτο, καὶ ὅταν ἀνηγορεύθη Ἰππᾶτος καὶ μετὰ ταῦτα Αὐτοκράτωρ τὴν ἐπρυστάτευσεν ἔτι μᾶλλον. Οἱ Μαμελούκοι συνήθως ἐμάχοντο παρ' αὐτῶ, διὸ καὶ τοὺς ἠγάπα ὑπερβαλλόντως διὰ τὴν ἀνδρίαν καὶ τὴν εἰς αὐτὸν ἀφοσίωσιν τῶν. Εἰς τὴν μάχην τῆς Δσιψίας ἔλαβον τὸ τραῦμα, οὗτινος βλέπεis τὴν οὐλὴν εἰς τὴν παρεῖάν μου. Ἀριστεύσαντα τότε μὲ ἐτίμησε μὲ τὸ παράσημον τῆς λεγεῶνος τῆς τιμῆς καὶ μ' ἐπροβόλευσεν εἰς τὸν βαθμὸν ἐνωμοτάρχου· μετὰ τινα καιρὸν μὲ ἀνέδειξεν ὑπομοίραρχον τῇ μεσιτείᾳ, ὡς ἔμαθον ἔπειτα, μιᾷς μεγάλῃς Κυρίας. Εἰς τριάκοντα δύο μάχας τὸν ὑπηρέτησα· ἔχω ἔξ πληγὰς εἰς τὸ σῶμά μου· κατὰ δυστυχίαν ὅμως ἐνῶ περιέμενον τῶν ἀγώνων μου τὴν ἀμοιβὴν ἀπὸ τὸν ἐνδοξὸν ἐκεῖνον Αὐτοκράτορα καὶ μέγαν στρατηγόν, ἡ ἀπορᾶς ἡμέρα τῆς μάχης τοῦ Βατερλώ, ἡ διὰ προδοσίας ἀνατείλασα καὶ διὰ καταστροφῆς δόσακα, κατέστρεψε καὶ ἐμοῦ τὸ μέλλον. Ἀναδόντων τῶν Βουρβόνων εἰς τὸν θρόνον τῆς Γαλλίας, δὲν ἠθέλησα πλέον νὰ ὑπηρετήσω, καὶ παραλαβὼν τὴν σύζυγόν μου, τὴν ὅποیان πρὸ ὀλίγων μηνῶν εἶχον νυμφευθῇ, ἦλθον εἰς τὸ χωρίον τοῦτο, ἐνθα ἐγεννήθη.

— Περὶλείψης, Κύριέ μου, εἶπεν ὁ ξένος μειδιῶν, τὸ κυριώτερον ἐπαισόδιον τοῦ βίου σου.

— Καταλαμβάνω, θέλετε νὰ εἰπῇτε τὴν ὑπανδρείαν μου. Ὁ ἰωσήφ Λορέ, ἦτον φίλος μου πολλά στενός· ἀπολέσας εἰς τὴν μάχην τοῦ Σολένσκου τὴν δεξιάν του, κατετάχθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος μετὰ τῶν ἀπομάχων, ἀφ' οὗ τὸν ἐτίμησε μὲ τὸ παράσημον τῆς λεγεῶνος, καὶ πῶ προσδιώρισε καὶ διὰ βίου καλὴν σύνταξιν. Ἐπανελθόντος εἰς Γαλλίαν τοῦ

Αὐτοκράτορος ἀπὸ τὴν νῆσον Ἑλβαν, ἐπτάλην μὲ σπουδαίας ἐπιστολάς εἰς τὴν κώμην Γουρδὸν τῆς Γκιέννης, ἐνθα διέτριψα εἴκοσι ἡμέρας, ἕως οὗ νὰ τελειώσῃ ὁ σκοπὸς τῆς ἀποστολῆς μου καὶ νὰ ἐπιστρέψω εἰς Παρισίους μὲ τὴν ἀπάντησιν τοῦ ἐπαρχου. Ἐννοεῖται ὅτι ἔβλεπον καθ' ἐκάστην τὸν φίλον μου Λορέ, κατοικοῦντα τότε εἰς τὴν κώμην τῆς γεννήσεώς του Γουρδόν. Εἶχε τρία τέκνα, δύο θυγατέρας καὶ ἓνα υἱόν. Ἡ πρωτότοκος Λουίζα, ἥτις εἶναι ἡ σύζυγός μου, ἦτον ὡραία.

Ἡ προσύστις ὑψώσατο φιλαρέσκως τὸν τράχηλον ἐγάλασεν ἀπὸ καρδίας, διότι τὸ θῆλυ γένος, καὶ μέχρις ἐσχάτου γήρατος, ἐπιθυμεῖ ν' ἀκούῃ τοὺς πανηγυρικοὺς τῶν ὡραίων ἐτῶν του.

— Ναί, ἐπανέλαβεν ὁ Γεώργιος, ῥίψας βλέμμα συμπαθείας καὶ ἀγνῆς εἰσέτι ἀγάπης πρὸς τὴν γηραιάν σύζυγόν του, ἡ Λουίζα μου ἦτον ὡραία καὶ ἐγὼ ἤμην εὐαορπός, παλληκαράς· μὲ μίαν ὁρμητικὴν ἡγαπήθημεν· ὁ ἔρως πιάνει διὰ μιᾶς καθὼς καὶ ἡ πυρίτις μὲ μίαν μόνην σπῖθιν ἀνάπτει· συνευνοήθημεν, μὲ ἠθέλε τὴν ἠθελα, ἰδοὺ τὸ πᾶν τὴν ἐζήτησα ἀπὸ τὸν πατέρα της, δὲν μὲ εἶπεν ὄχι, διότι γινώσκων τὰς ὑπηρεσίας μου ἐπίστευσεν, ὅτι ἐντὸς ὀλίγου ἠθελα γενεῖ ἑλαρχος, ἡ καὶ κατὰ περισσότερον. Ἡ Λουίζα μου ὅμως δὲν ἔκρινε τοιούτους λογαριασμούς, διότι ἠγάπα τὸν Γεώργιον καὶ ὄχι τὸν ὑπομοίραρχον. Ὁ ἔρως δὲν ἐσπούδασε τὴν λογικὴν, ἔχει ἰδικούς του ὑπολογισμούς, τοὺς ὅποιους διαλύει μὲ τὰ δάκτυλα εὐκολώτατα, καὶ χωρὶς νὰ συντρίβῃ τὴν κεφαλὴν του. Ματὰ πάντα ἡμέρας τὴν ἐνυμφεύθη καὶ ἐπέστρεψα εἰς Παρισίους, ἀφήσας αὐτὴν πλησίον τοῦ πατρὸς της.

— Ἐτελείωσες τοὺς γάμους σου, Γεώργιε; ἠρώτησεν ἡ Λουίζα μὲ τὴν συνήθη τῶν Γαλλίδων ἀδρότητα, ῥίψασα ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα, τὸ ὁποῖον ἠθέλε ζηλεύσει πᾶς ἀνὴρ, ἔχων παῖραν τῆς γυναικείας φιλαρεσκείας.

— Ναί, Λουίζα μου. Εἶσαι πάντοτε ἡ τοῦ 1815 περιλημένη μου Λουίζα, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος, πιπύσας τοὺς ἀποστάζοντας οἶνου μύστακας του.

— Ἄρες αὐτά, Γεώργιε, ἐγηράσαμεν.

— Ὁ ἔρως εἶναι πάντοτε παιδίον, ἀπεκρίθη καγχάσας ὁ Γεώργιος.

Δ.

Τὴν τετάρτην ὥραν Μ. Μ. ἡ τράπεζα ἡτοιμάσθη ὑπὸ τῆς ὡραίας Ὁρτενσίας ἀπλουστάτη καὶ καθαρὰ· ὀθωνίον λευκότερον τῆς χιόνος τὴν ἐκάλυπτε· τὰ μαχαίρια καὶ τὰ περόνια ἔστιλβον ὡς νὰ ἐξῆλθον προσφάτως ἀπὸ τὰς γειῶρας τοῦ ταχνίτου· ἀρνίον ἀέροαιον ἐψητόν, κατὰ τὴν ἑλληνικὴν μαγειρικὴν, εἰς ἣν ὁ Ἡπειρώτης ἐξέχει, ἔκειτο ἐπὶ δίσκου χαλκίνου κασιτερίνου ἐν τῷ μέσῳ τῆς τραπέζης· τὰ ποτήρια ἐλαμπον ὑπὸ καθαριότητος, καὶ ὁ οἶνος τῆς Ζίτσης ἐδείκνυνεν ὡς ὄγκον μέγαν ρουβινίου τὴν περιέχουσιν αὐτὸν φιάλην. Ὁ ξένος ἐκάθησεν ἐν τῷ μέσῳ τῶν γηραιῶν συζύγων, ἡ δ' Ὁρτενσία ἀπέναντί του. Κόρη ἐκ τῶν γειτονια-

— Κυρία μου, τώρα είμαι Γάλλος, διότι εφί-
σκουμαι εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Αυτοκράτορος τῆς Γαλ-
λίας. Ἐγεννήθην ὁμῶς εἰς τὴν Ἑλλάδα, εἶμαι Ἕλλην.

— Κατάγεσθε ἀπὸ μέγα ἔθνος· ἀνέγνωσα τὴν
ἱστορίαν του. Ἡ μήτηρ μου μ' ἀνέθρεψε μὲ τοῦ
ἀδελφοῦ Βαρθολομαίου τὸν νέον Ἀνάχαρσιν. Ὡ τί λαός,
τί ἔθνος, τί σοφοί, τί στρατηγοί!

— Ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἔθνος σήμερον καταπιέζεται ἀπὸ
ζυγὸν βάρβαρον.

— Τὰ ἔθνη, ὅσα ἔχουσιν ἐνδοξον παρελθόν, ἱ-
στορίαν πλήρη λαμπρότητος ὡς τὸ ἑλληνικόν, δὲν
ἀφανίζονται· ἴσως μὲν ἡμέραν ἢ θεία πρόνοια εὐ-
δοκήσει. . . . ὁ Αυτοκράτωρ.

— Ὡ πόσον ἀγαπῶ τὴν Ἑλλάδα ἀφ' οὗ ἀ-
νέγνωσα τὴν λαμπρὰν ἱστορίαν της! . . .
Αἱ φράσεις της διεκόπησαν, ἡ φωνὴ της ἐγένετο
λαγυροτέρα καὶ συγκινητικὴ. Μ' ἐρρίψε τὸ βαλάν-
τιόν της πλήρες χρυσῶν νομισμάτων πρὸ πῶν πο-
δῶν μου, καὶ μὲ βῆμα ταχὺ ἐγένετο ἄφαντος, ὥστε
οὔτε καὶ νὰ τὴν εὐχαριστήσω ἤδυνήθην.

— Ἐπειτα; ἠρώτησεν ὁ νέος μὲ ἀνυπομονησίαν.

— Ἔχε ὑπομονήν, εὐλογημένος, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος,
εἶσαι παράδοξος πνευματικός. Ἐπειτα; ἰδοὺ
ἔπειτα. Τὴν ἐπιούσαν νὰ καὶ μ' ἐρχεται ἓνα δι-
πλωμα, μεγάλος, μεγάλος ὑπομοίραρχος μὲ δύο
ἀργυρᾶς ἐπωμίδας. Ματὰ τινὰς ἡμέρας περιπατῶν
εἰς τὸν κήπον μεθ' ἐνὸς συναδελφου, βλέπω μακρό-
θεν ἐρχομένην τὴν αὐτὴν κυρίαν. Εἰπέ με, φίλε πῶ
εἶπον, σὲ παρακαλῶ, γνωρίζεις αὐτὴν τὴν κυρίαν;
— Καὶ πῶς, ἀπεκρίθη δὲν τὴν γνωρίζεις σὺ; εἶναι
ἡ βασίλισσα Ὀρτενσία, ἡ βασίλισσα τῆς Ὀλλανδίας.
Ἀπερρίσσε νὰ ῥιφθῶ εἰς τοῦς πόδας της νὰ τῇ προσ-
φέρω τὰ σεβασματὰ μου, καὶ νὰ τῇ ἐκφράσω τὴν
εὐγνωμοσύνην μου, διότι οὐ μόνον δὲν ἀμφίβαλλε,
ἀλλὰ καὶ ἐπίστευσε, ὅτι ἡ Μεγαλειότης της ἔγειναν
ἡ μεσίτις τοῦ προδιδακμοῦ μου· διευθυθεῖσα ὁμῶς
δι' ἄλλων δενδροσταγιῶν, ἐγένετο ἄφαντος ἐντὸς
τοῦ λαβυρίνθου τῶν δένδρων.

Τὴν διήγησιν ταύτην ἀκούσας ὁ νέος κυνηγὸς ἐσυγ-
κινήθη τοσοῦτον, ὥστε δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ
δακρυά του.

— Περιλημένη μου Γαλλία, ἀνεβόητε, περίλη-
μένε μου λαὸ τῆς Γαλλίας! ὦ πόσον σὰς ἀγαπῶ!

— Ἐνθυμήτης, τέκνον μου ἀγαπητόν, εἶπεν ἡ
γυναῖκα Λουίζα, τὴν πατρίδα μας. Ἔχεις δίκαιον, καὶ
ἐγὼ τὴν ἐνθυμούμαι συνεχῶς. Τί νὰ εἴπωτιν ὁμῶς
οἱ κάτοικοι τῶν μερῶν τούτων, οἱ ὅποιοι ἔχουσι
καὶ δὲν ἔχουσι πατρίδα!

— Ὁ Θεός, Κυρία μου, ὅστις εἶναι ὁ κοινὸς πα-
τήρ, θέλει φροντίσει περὶ αὐτῶν. Ἡ πρόνοιά του
εἶναι μεγάλη καὶ ἀπείρος.

— Ἀληθῶς, τέκνον μου, εἶναι μεγάλη, ἀλλ' ἡ
Εὐρώπη, ἡ χριστιανικὴ Εὐρώπη τοὺς ἐγκατέλειπε.
Μακάριος ὁ ἡγεμὼν ἐκεῖνος, ὅστις θὰ ἐκταίη τὴν
δεξιάν του εἰς τὸ ἔθνος τοῦτο. Ὁ Μέγας Ἀλεξάν-
δρος διέβη εἰς τὴν Ἀσίαν νὰ τὴν πολιτίσῃ, καὶ διὰ
τοῦτο καὶ μόνον ὠνομάσθη μέγας· τοῦ ἡγεμόνος
ὁμῶς ἐκεῖνου τὸ ὄνομα, ὅστις θὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς

ἀπογόνους τοῦ ἐνδοξοῦ τούτου ἥρωος, θέλει ἐγγρά-
ψῃ εἰς τὰς σελίδας τῆς ἱστορίας λαμπρότερον τοῦ
Ἀλεξάνδρου, διότι ἐγείρων ἐκ τῆς δουλείας τὴν ἑλ-
ληνικὴν φυλὴν, οἰκοδομᾷ τὸν φάρον, τὸν μεταδό-
σοντα εἰς τὴν Ἀνατολὴν τὰ φῶτα καὶ τὸν πολιτι-
σμόν· οὗτος κληθήσεται μέγας εὐεργέτης τῆς ἀν-
θρωπότητος.

— Ὁ Θεός θέλει ἐγείρει τὸ ὄργανον τῆς ὑψηλῆς
αὐτοῦ προνοίας, ἀπεκρίθη μὲ τόνον σοβαρὸν καὶ δογ-
ματικὸν ὁ ξένος.

— Δότε με τὴν πλάτην, εἶπεν ὁ Γεώργιος, νὰ
ἰδῶ τὴν τύχην μας.

— Φαίνεται, Γεώργιε, ὅτι γνωρίζεις τὴν πλα-
τομαντίαν. Καὶ πιστεύεις τὰ τοιαῦτα;

— Ἀκούς ἐκεῖ; τὰ πιστεύω; ὅσας ἐκτάζω τὴν
πλάτην ποτὲ δὲν ἐμάντευσε ψεύματα. Ἡ πλάτη
εἶναι ἀσφαλτὴ. Καὶ λαβὼν αὐτὴν εἰς χεῖρας τὴν
ἐκαθάρισε. Διὰ λόγου σου θὰ τὴν συμβουλευθῶ· θὰ
ἰδῶ διὰ τὸ ταξιδίδιον σου. Σὲ θέτω δεξιᾷ.

— Ὡ, ὦ, ἀνέκραξε παρατηρήσας μετ' ἐκπλή-
ξεως τὴν πλάτην, τί βλέπω; Λετὸς σ' ἐπισκιάζει,
πληθος μέγα λαοῦ εἶναι εἰς τοὺς πόδας σου. Παρά-
δοξον! Φίλε μου, ἡ μέγας μονάρχης εἶσαι, ἡ θὰ γεί-
νης· ἔχεις ὁμῶς ἐνώπιόν σου μεγάλας περιπετείας.

Ὁ νέος κυνηγὸς ἐμεδίχασε μὲ τὴν συνήθη του ἐμ-
βρίθειαν καὶ σοβαρότητα, εἶτα ἀναβλέψας πρὸς τὸν
Γεώργιον τῷ εἶπε·

— Γεώργιε βλέπω, ὅτι πιστεύεις ὡς τὰ μικρὰ
παιδιά, ἢ ὡς αἱ γραῖαι εἰς πράγματα γελοῖα.

— Εκείνο ὅπου σὲ λέγω ἐγὼ, φίλτατόν μου τέ-
κνον, ἀπεκρίθη ὁ Γεώργιος μὲ τόνον ἐντελοῦς πε-
ποιθήσεως, ὑψώτας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τὸν
μύστακά του. . . .

Τὴν ἐπιούσαν λίαν πρωὶ ὅλοι ἦσαν ἐπὶ ποδός.
Ὁ ξένος ἵστατο ἐνδεδυμένος τὴν κυνηγετικὴν του
πανοπλίαν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου ἐπισκεπτό-
μενος τὸ παροδόλον του, καὶ διορθῶν τὴν ἀν-
ταλίδά του· ὁ Γεώργιος ἔθετεν εἰς μὲν κάλαθον
τὰ τεμάχια τοῦ ἀρνίου, τὰ καπώνια καὶ ἄρτους,
καὶ ἔφερεν ἐπ' ὤμων ὡς στρατιωτικὸν γυλιὸν πλώ-
σαν πλήρη οἴνου.

— Ὀρτενσία, εἶπεν ὁ ξένος ἀπευθυνθεὶς πρὸς
αὐτὴν ἵσταμένην πλησίον του, δός μοι τὴν χεῖρα
σου, σὲ ἀρίνω ὑγαῖν. Ἀἴθε αὐτὸν τὸν ἀδάμαντα διὰ
νὰ σοὶ χρησιμεύσῃ ὡς προῖκα. Καὶ ἔθεσε δακτύλιον
βαρύτιμον εἰς τὸν δάκτυλόν της, αὗ ὁ ἀδάμας εἶχε
τὸ μέγεθος μικροῦ καρύου· ἡ Ὀρτενσία ἔκμα σχῆ-
μα ἀρήντως, ἀλλ' ὁ ξένος τῇ εἶπε·—Κυρία, τὸ δῶ-
ρον τοῦτο δὲν δύνασαι νὰ τὸ ἀποποιηθῇς. Τοσοῦτο
δ' ἐπιτακτικὴ καὶ σοβαρὰ ὑπῆρχεν ἡ φωνὴ τοῦ ξένου,
ὥστε ἡ Ὀρτενσία ἔμεινε σιωπηλὴ, δείξασα εἰς αὐτὸν
μόνον διὰ τῆς κλίσεως τῆς κεφαλῆς της τὴν εὐγνω-
μοσύνην της.

— Κύριε, εἶπεν ὁ Γεώργιος, ἀναχωρεῖτε καὶ σὰς
εὐχόμεθα καλὸν κατευόδιον ὁ Θεός νὰ σὰς προστα-
τεύῃ καὶ νὰ σὰς κατευοδώσῃ εὐτυχῶς εἰς τὴν πα-
τρίδα σας· ἀλλ' ἐνῶ ἐγὼ σὰς εἶπον χαρτὶ καὶ κα-

λαμάρει τὴν ἱστορίαν μου, πρέπει καὶ ὑμεῖς νὰ μᾶς εἰπῆτε τὸ ὄνομά σας διὰ νὰ σᾶς ἐνθυμούμεθα πάντοτε.

— Λουδοβίκος Ναπολέον Βοναπάρτης, ἀπεκρίθη ὁ νέος.

— Ἡ Λουίζα ἐδράμε νὰ ἐναγκαλισθῇ αὐτὸν, ἀλλ' ὁ κυνηγὸς μὲ βῆμα ταχὺ σπεύσας πρὸς τὴν φέρουσαν εἰς τὰς ἀποθήκας τοῦ αἰγικλοῦ ἐγένετο ἄφαντος.

ROBERTO EMMET.

(Ἰδε φυλλάδι. 235, 236, 237, 238, 239, 240 καὶ 241.)

— 000 —

Καὶ ὁμοῦ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἀποστασίας ἠγωνίσθησαν καὶ τελευταζῶν νὰ συναθροίσωσι τὸν ταχέως φεύγοντα λαὸν ἐνώπιον τῶν ἐρυθρῶν ἐνδυμάτων (1), καὶ νὰ τὸν ἐπαναφέρωσιν εἰς μάχην. Κατ' ὁρμήσαν δὲ νὰ καταλάβωσιν ἐπὶ μικρὸν τὴν δημορχίαν, καί τινες θέσιν κατεχομένην ὑπὸ τοῦ ὑπολοχαγοῦ Δούγλας. Ὁ συνταγματάρχης Βράουν ἐφανεύθη κατὰ τὴν ζωηροτάτην ἐφοδον. Τὴν ἐπιούσαν παρατηρήθη ἡ ζέσις τῶν μαχητῶν ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν νεκρῶν καὶ τῶν πληγωθέντων τῶν δύο στρατοπέδων. Πιπὴρ τις ἐδράμεν ἐμπροσθεν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἵνα τὸν σώσῃ ἐκ τῆς μακρίας τῶν στρατιωτῶν, τὸν ἐκάλυψε μὲ τὸ σῶμά του καὶ ἔπεσε πλήρης τραυμάτων. Ὁ νέος ἐτιμώρησε τὸν φονέα τοῦ πατρὸς του, ἐξαπλώσας αὐτὸν νεκρὸν. Μετὰ μικρὸν ὅμως, ἐκντίον τῶν ἀκαταπαύστων προσπαθειῶν τοῦ Έμμετ καὶ τῶν συντρόφων αὐτοῦ, ἡ ἥττα κατέστη γενικὴ.

Τὴν νύκτα μετὰ τοῦ σκότους ὁ Ροβέρτος Έμμετ ἀποσύρεται μετὰ τῶν ἀποστατῶν. Ἡ πρώτη οἰκία ἐξω τῆς πόλεως, εἰς τὴν ὁποῖαν κατὰ τὴν ὁλοθνήσκον ἐκείνην νύκτα κατέφυγε μετὰ τοῦ Μαλαλῶ, καὶ ἀδελφὰ καὶ τινων ἄλλων ἦτο ἡ τῆς Ἄννης Δελβίν. Ἡ γυνὴ αὕτη ἔχουσα ἡλικίαν εἰκοσιπέντε ἢ εἰκοσιῆς χρόνων, ἦτο, ὡς προείπομεν, ἀφωσιωμένη εἰς τὸν Ροβέρτον ἦτο δὲ ἀνεψία τοῦ Μιχαὴλ Δούβερ τοῦ λημεροτάτου ἀντάρτου τοῦ 1798. Ἀργότερον θέλωμεν ἰδεῖ ὁποῖα ὑπῆρξεν ἡ ἡρωικὴ ἀρσένιος τῆς γυναικὸς ταύτης εἰς τὸν κύριόν της· ἀλλὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην, ὡς ἡ κατωτάτη τάξις τοῦ λαοῦ ἦτις ἀντιφέρεται πάντοτε πρὸς τὰς ἀνωτέρας, τὸν ὑπεδέχθη εἰπούσα·—Πῶς, ἀθλίω! ἀναττανάτετε τὸν λαὸν καὶ ἐπειτα τὸν ἐγκαταλείπετε!—Μὴ μὲ ἐπιπλήττεις, ἀγαπητὴ μου, ἀπεκρίθη ὁ Έμμετ· ἐάν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ πράξωμέν τι, τὸ σφάλμα εἶναι ἐδικόν του καὶ ὄχι ἐδικόν μας.

Περὶ τὴν αὐγὴν κατ' ὁρμήσαν νὰ προμηθευθῶσιν ἵππους· οἱ συνωμῶται δισκορπίσθησαν, καταφυγόντες οἱ πλεῖστοι εἰς τὰ ὄρη τοῦ Οὐϊκλῶ. Ἐκεῖ εὑραν τοὺς χωρικοὺς καὶ τοὺς ὄρεινους μὲ τὰ ὅπλα εἰς

τὰς χεῖρας ἐτοίμους εἰς ἐπανάστασιν. Τὸ αὐτὸ ἑσπέρας, οἱ ἀρχηγοὶ τῆς συνωμοσίας φθάσαντες ἐκ Δουβλίνου διὰ διαφόρων μερῶν, συνεκεντρώθησαν εἰς τι πεδῖον ἐν μέσῳ ὁρέων, ἵνα σκεφθῶσι περὶ τοῦ σχεδίου αὐτῶν. Ἄπαντες δὲ συνεβούλευσαν τὴν ἐνέργειαν. Κατὰ τὴν ιδέαν των, ἔπρεπε ἀπὸ τῆς ἐπαύριον νὰ ἀρχίσωσι τὴν προσβολὴν τῶν πόλεων Οὐϊκλῶ, Ἀρχλῶ, κτλ. κτλ. ἡ Ἱρλανδία ἀνεφλέγετο καὶ ὁλόκληρος ἤθελεν ἀποστατήσῃ ἅμα δοθέντος σημείου! Ἀλλ' ἡ ἐποχὴ τῶν ὕπνιστοπολήσεων εἶχε παρελθεῖ διὰ τὸν Ροβέρτον. Ἐν ἄκρῃ σιωπῇ ἤκουσε τοὺς φίλους αὐτοῦ χωρὶς καὶ νὰ ἀντισταθῇ· ἀλλὰ δὲν ἐδίστασε καὶ νὰ καταδικάσῃ πᾶσαν ἐξακολούθησιν τῶν ἐχθροπραξιῶν. Ἡ πρώτη ἀπόπειρα ἀποτυχεύουσα, εἶπε, πᾶσα νῆα ἔσεται ἀνωφελής. Οἱ μὲν ἐχθροὶ εἰσὶν ὀπλισμένοι, οἱ δὲ φίλοι ἀνευ θάρρους· δὲν ἔχομεν πλέον ἐλπίδα ἢ εἰς τὸ μέλλον· ὡς περιμείνωμεν αὐτὸ μεθ' ὑπομονῆς. Ὁ ἀγὼν ἡμῶν εἶναι δίκαιος καὶ ἡ δικαιοσύνη ταχέως ἢ ἀργὰ θέλει θριαμβεύσει. Ἄς μὴ βλάψωμεν αὐτὸν δι' ἐπιχειρήσεων προκατόλων. Ἀναμφιβόλως εἰς ἡμᾶς ἀπόκειται νὰ ἀνάψωμεν ἐντὸς τεσσαράκοντα ὡκτῶ ὥρων τὰς φλόγας τῆς ἀνταρσίας καθ' ὅλης τῆς Ἱρλανδικῆς χώρας· ἀλλὰ τί θέλομεν; Τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ τόπου ἡμῶν. Φρονῶ λοιπὸν ὅτι ὑπηρετῶ καλύτερον τὰ συμφέροντα αὐτῆς, ἀποποιούμενος νὰ ὑψώσω τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τῆς καταστροφῆς πολλῶν χιλιάδων συμπολιτῶν, καὶ δίδων οὕτω πῶς εἰς τοὺς τυράννους μας ἀφορμὴν νὰ ἐπιδαρύνωσι τὸν ζυγὸν μας. Ἐάν ποτὲ ἡ συκοφαντία προσπαθῇ νὰ καταστήσῃ ὑπεύθυνον τὴν μνήμην μου διὰ τὸ χυθὲν αἷμα τῆς χθεςινῆς ἑσπέρας, ἐλπίζω τοῦλάχιστον ὅτι θέλει εὑρεθῇ τις ἵνα εἴπῃ ὅτι ἀπ' ἐμὲ ἐκρέματο νὰ μεταβάλλῃ τὴν ἡμερήσιον ταύτην ἀποστασίαν εἰς διαρκὴ ἐπανάστασιν, καὶ ὅτι τὸ ἀπεποιήθην. Τὸ πλὴν εἰς τὰς ἐπαναστάσεις ἐξακολουθεῖται ἐκ τῆς πρώτης προσβολῆς, ἡμεῖς δὲ ἀποτύχαμεν. Τὸ σχέδιον ἡμῶν ἦτο θαυμάσιον· ἀλλ' ἀπέτυχεν ἐκ περιστάσεων ὅπως ἀνεξαρτήτων ἡμῶν, τὰς ὁποίας δὲν ἦτο δυνατόν νὰ προῖδωμεν. Ἄς κρύψωμεν τὸ ἄσυνλόν μας· ἡ μεγαλητέρα μυστικότης προσέδρευεν εἰς ὅλας ἡμῶν τὰς ἐνεργείας· ἀτημάντους ζημίας ὑπέστημεν ὡς ἀρῆσωμεν τὴν κυβέρνησιν νὰ ἐπαναπέσῃ εἰς ψευδὴ ἀσφάλειαν, ὡς ἀγνοῇ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεξε, καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν μέσων ἡμῶν. Μίαν ἡμέραν, καὶ ἴσως ταχύτερον ἀπ' ὅ, τι νομίζομεν, ἡ εὐκαιρία θέλει παρουσιασθῇ ὅπως προσβάλλωμεν αὐτὴν μετὰ περισσοτέρας ἐπιτυχίας. Ἡ ἐπιχείρησις ἡμῶν δὲν ὑπῆρξεν ἀνωφελής διότι μᾶς ἀπεκάλυψεν ὅτι χιλιάδες ἀνδρῶν δύνανται νὰ ᾔνε κάτοχοι μυστηρίου, χωρὶς καὶ οὐδ' εἰς προσδόχῳ μετὰ αὐτῶν νὰ ὑπάρχῃ. Σᾶς παρακλῶ, φίλοι μου, νὰ ἐνεργήσετε εἰς τὴν περίστασιν ταύτην μετὰ τῆς ἀνηκούστικης φρονήσεως εἰς ἀνδρας ἀφωσιωμένους εἰς τὸν ἱερώτερον τῶν ἀγώνων, τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ τόπου αὐτῶν. Βαστὲ προσεκτικοί, φυλάξετε μυστικότητά, καὶ μὴ ἐξυπνίζετε τὰς ὑπονοίας τῶν ἐχθρῶν σας.

Ἡ ἐπὶ τοῦ μέλλοντός μου ἡ εἰρημένη ἐξέλιξις

(1) « The red coats. » Οὕτως ὁ λαὸς τοῦ Δουβλίνου ἀπεκάλεσε τοὺς Ἀγγλοὺς στρατιώτας.